

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מה שראאים מכאן לא רואים משם": מפגש עם קהילת יהודית אתיאופיה
בישראל דרך מחקרים, סיפורים, יצירות ואנשים - 34420

תאריך עדכון אחרון 26-10-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

אזור: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: חינוך

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפט ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר שלוה מולא

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: shulamola41@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: יום ראשון, 10:00-11:00

תאור כללי של הקורס:

קהילה יהודית אתנופיה חייה בישראל כבר ארבעה עשורים. רבים מכירים את סיפור הקהילה דרך שני פריזמות מרכזיות: גלי ההגירה המרכזיות, הממוסגרים כאיורי הצלחה וגבורה של מדינת ישראל; וגל המחאות של הקהילה, במיוחד בעשור האחרון, סיבוב אלימות משטרתית. במהלך הקורס נתבונן בסיפור מרכיב יותר של קהילה יהודית זו מנוקדות מבט שוונות ומגוננות. נכיר את סיפורה של הקהילה דרך סיפוריהם של האנשים. נלמד את התהליכים החברתיים, הדתיים והתרבותיים של המפגש בין קהילת יהודית אתנופיה לבין החברה וחלקה. כמו כן נדון בתהליכי החברתי-פוליטי שהפך את הקהילה ל"שורה" תוך התקייבותם של הקשרים של גע וגענות, הן בrama המקומית והן בrama הגלובלית. ניחשף לגישות שונות בתחום הקהילה בנוגע לטיפול בגענות. בקורס זה הזהות של המרצה כ מהגרת, כאקטיביסטית וכחוורת תהפון למשאב למידה. נפגש גם טקסטים רלוונטיים, יצירות אמנות, סרטים ו��ומות של אורחים שיוזמנו לקורס. כן, ההתבוננות בקהילה יהודית אתנופיה תספק היכרות מקרוב עם קבוצה מיוחדת בחברה הישראלית, לצד הזדמנויות להתבונן מחדש בחברה הישראלית כולה ובעצמן בתוכה.

מטרות הקורס:

1. לחשוף את הסטודנטים לסיפור מרכיב יותר של קהילת יהודית אתנופיה בישראל
2. ליצר הבנה אצל הסטודנטים בנוגע לתהליכי חברתיים, פוליטיים ותרבותיים שקהילה יהודית אתנופיה עברת במפגש עם החברה הישראלית

תצריך למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. הסטודנטים יפגינו שליטה במושגים ובתיאוריות הקשרים למפגש בין-תרבותי, הגירה וקליטה, וכן יפנימו הבנות עמוקות בנוגע למגע וגענות בהקשר המקומי והגלובלי.
2. הסטודנטים יעמיקו את ההיכרות שלהם עם קהילת יהודית אתנופיה על גוניה, ויכרו את הרבדים השונים של חווית, תרבות ומסורת בתחום הקהילה.
3. הסטודנטים יחשפו למגוון הגישות והסטרטגיות שבהן משתמשים חברי וחברות קהילת יהודית אתנופיה במאבקם בהדרה ובעגנות, וילמדו להעריך את מרכיבות התמודדות הקהילה עם סוגיות אלה.

דרישות נוכחות (%):

nocחות בשיעורים חובה. שיעור נוכחות נמוך מ-80% יהיה קרוע באז זכאות לגשת לבחינה הסופית ולצעון נכשל בקורס.

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות, דיונים, סדנאות, סימולציה, עבודה בקבוצות ומפגש עם אורחות/orohim

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. היכרות עם זהותם של שיכון בRICTה
2. מבוא: הגירה, קליטה ומה שביניהם
3. הצגת סוגיות מרכזיות במפגש בין קהילת בית ישראל (יהודים) אתאופיה לבין יהודית התפוצות וישראל
4. שגורות בהתקאות – "לא היינו שחורים באתאופיה, הפכנו שחורים פה"
5. יום אօוט ויום אין': ל תפום את האסטרטגיית השונות להתקומות בחברה
6. "הם" / " אנחנו" – מי זה מי?
7. דינמיקות של הכרה, מיקרי אגרסיה, הכחשה ו"שבריריות לבנה": לבחון את עצם ביחס לקבוצות הפנים וקבוצות החוץ
8. יומן זכרון לנפשי המסע לאין-
- הסיפור מbehנים ומבחן
9. עבודה בקבוצות - להיכנס לנעלים של الآخر: תרגיל סימולציה בקבוצות

חומר חובה לקריאה:

1. אבבה, פ' ורונ, ע' (2002). הגענות הגלילית של החברה הישראלית, הארץ 8.10.2020. נגש באתר <https://www.haaretz.co.il/opinions/2020-10-08/ty-article-opinion/0000017f-f471-d497-a1ff-f6f1297e0000>
2. אדמסו, ד' (13 במאי 2015). ילדים חומים בלי בובאה. העוקץ. נגש באתר <https://www.s.org/2015/05/13/%D7%99%D7%9C%D7%93%D7%99%D7%9D-%D7%97%D7%95%D7%9E%D7%99%D7%9D-%D7%91%D7%9C%D7%99-%D7%91%D7%91%D7%95%D7%90%D7%94/>
3. אשדות יוסי: הקרב על הכלכה האתאופית/ כאן 11 לשעבר רשות השידור <https://www.youtube.com/watch?v=&eq;KwpstGG72Zk>
4. הרציג, א' (1998). הביוווקרטיה וועל' אתאופיה: יחסם תלות במרכז קליטה. תל אביב : צ'ריקובר (עמ' 38-43).
5. גרינפלד, י' (2011). מחקרים בתחום יהודית אתאופיה. LOD: מכון הברמן למחקרים ספרות (עמ' עדכן בהמשך).

6. דהאן כלב, ה' (2002). כמה שעת יפה, לא רואים שעת מרוקאית. בתוך מיכל צרלמאיר ופנינה פרי' (עורכות) *מורים בישראל: מבט פמיניסטי* (עמ' 174-187).
7. חדנה, ט' (2011) מגנדר לירושלים: מוצאם, ההיסטוריה והחימם של יהודית אתיופיה (בית שם ש, ישראל: משkan, 83).
8. יונה, י' ושותה, י' (2008). פתח דבר. בתוך י' יונה, ו' שותה (עורכים), *גערנות בישראל* (עמ' 1-6).
9. ירושלים ובני ברק: מכון ען ליר והקיבוץ המאוחד.
10. כהן, י' (2002). מארץ מקלט לארץ בחירה: שינוי לדפוסי ההגירה לישראל. *סוציאולוגיה הישראלית*, 1(1), 2344234/stable/org.jstor.www://:http://www.kan.org.il/content/kan-11/p-13926/12-36.
11. מולא, ש' (2018). "אני רגילה למורי": יהודיות, ישראליות ולבנות כעוגנים זהותיים בתהילין התמודדותם של תלמידים אתיופים עם גערנות בישראל. *גילוי דעת*, 14, 1-42.
12. מניסטו, ג' (2010-3-29). חלום בדמי כבוד. נגיש באתר: <https://literatu.il.co.haaretz.www://:http://www.kan.org.il/content/kan-11/p-13871/114722>
13. סבר, ר' (2001). בוללים או שוררים? מסגרת מושגית לבחינת סוגיות של רב תרבותיות. *גדיש: ביטאון לחינוך מבוגרים*, 7, 45-54.
14. סלאח, פה זה הארץ ישראל: פרק 1 : https://13tv.co.il/item/vod/sallah/episodes/sallah_ep_01-602791/?pid&eq;595825
15. פרי, פ' (2007). מבוא - חינוך בחברה רבת תרבותיות, פלורליזם ונקיות מפגש בין שסעים תרבותיים. בתוך פ' פרי (עורכת), *חינוך בחברה רבת תרבותיות: פלורליזם ונקיות מפגש בין שסעים תרבותיים* (עמ' 9-25). כרמל.
16. תקומה, סידרת טלויזיה פרק 12. נגיש באתר <https://www.kan.org.il/content/kan-11/p-13871/114722>

17. Ben-Eliezer, U. (2004). *Becoming a black Jew: Cultural racism and anti-racism in contemporary Israel*. *Social Identities*, 10(2), 245-266.
18. DiAnglo, R. (2016). *White fragility*. *Counterpoints*, 479, 245-253.
19. Engdau-Vanda, S. (2020). *The circular construction of "risk" for children of oppressed groups: Israeli social workers' perspectives on children of Ethiopian origin*. *Child & Family Social Work*, 25(3), 602-610.
20. Shapira, N., & Mola, S. (2022). Teachers "look in the mirror" through exposure to different perspectives. *Intercultural Education*, 33(6), 611-629.
21. Shapira, N., & Mola, S. (forthcoming 2025). *There is a crack in everything. That's how the light gets in: Reflective observation through encounters with statements of 'white' teachers and 'black' students*. *International Journal of Intercultural Relations*.

חומר לקריאה נוספת:

1. בן-יעזר, ג' (2007). *הensus: סיפורי המסע של יהודית אתיופיה לישראל 1977-1985*. לוד: מוזן (עמ' עדכן בהמשך).

-
2. אינגדאו-ונדה, ש' (2019). חוסן בהגירה: הסיפור של יהודי אתיופיה בישראל. תל-אביב: רסלינג.
3. תקומה, סידרת טלויזיה פרק 12. נגש באתר <https://www.kan.org.il/content/kan-11/p-13871/114722>
4. Kaplan, S. (2003). "If there are no Races, how can Jews be a 'Race'?" *Journal of Modern Jewish Studies*, 2, 79–96.

מרכבי הצוון הסופי:

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיוכם / מבחן בית / רprt 50 %
השתתפות פעילה / עבודה צוות 15 %
מטלות גשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות 25 %
nocחות / השתתפות בסיוור 10 %

מידע נוספת / הערות:

הבראה:

"nocחות" 10% הכוונה מעבר ל 80% nocחות החובה בקורס